

Wandelroute Fuut

Waar: [Kleine Meer](#)

🕒 1 uur 19 🚶 4 km

Over de route

Welkom in de Kleine Meer! Je wandelt hier in een vennenlandschap op de Brabantse Wal en in Grenspark Kalmthoutse Heide. De Kleine Meer is in 2016 hersteld. Nu is dit ven met omliggende heide, bossen en zandverstuivingen een belangrijk leefgebied voor amfibieën, vogels en zeldzame planten. Ontdek het zelf via de wandelroute Fuut!

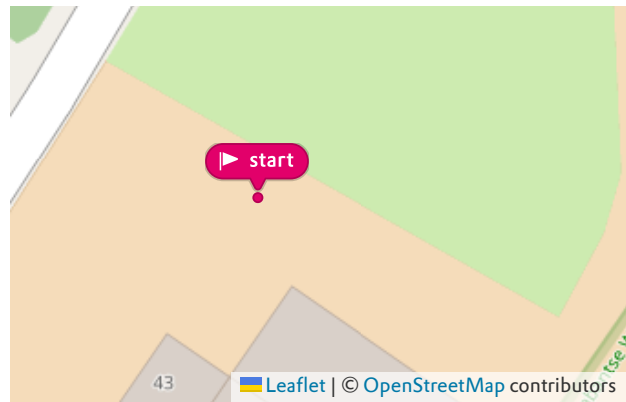
Kaart

Waar kun je starten

Kleine Meer, Beheerschuur Brabantse Wal

📍 Abdijlaan 43a, 4641 RR Ossendrecht (NB)

Wat kom je onderweg tegen?

1. Start wandelroute

Je start de wandelroute Fuut bij de beheerschuur. Het venherstel is in 2016 afgerond en nu zorgt Natuurmonumenten voor het beheer van de Kleine Meer. Voor een deel doet de natuur zelf zijn werk. Zeldzame dier- en plantensoorten worden al gesignaleerd. We zijn trots op de toename van het oeverkruid, de watervogels, kamsalamander en heikikker. De rugstreeppad en dodaars laten van zich horen in de Kleine Meer. We wensen je veel wandelplezier!

2. Uitgebreide info over Kleine Meer

Op het informatiepaneel lees je alles over de Kleine Meer, het venherstel en de bijzondere dieren en planten die genieten van dit ven. Dit beheergebied van Natuurmonumenten maakt deel uit van Grenspark Kalmthoutse Heide.

Vanaf hier loop je richting de slagboom en volg je het pad rondom de Kleine Meer via de bordjes Fuut.

3. Natuurakker

Aan je rechterzijde zie je een kleine akker. Deze werd tot begin jaren '80 nog gebruikt voor agrarisch gebruik, nu is het een natuurakkertje waarop een steeds grotere diversiteit aan dieren en planten ontstaat.

4. Landbouwgebied

In de 19e eeuw werd de Kleine Meer benut voor de leemwinning. In 1912 is het landgoed verkocht aan Aimee Manceau, scheepsmakelaar vanuit landbouwgebied Steertse Heide. Toen hij in 1915 dit gebied wilde gebruiken voor landbouw, liet hij sloten aanleggen om het water af te voeren. Aan je linkerzijde zie je nog een sloot die later gedempt is om het water juist vast te houden. In 1919 heeft de familie Cogels het landgoed van Manceau gekocht. Deze familie heeft alles in het werk gesteld om de Kleine Meer te behouden en er geen landbouwgebied van te maken.

5. Kwekerijven

Rechts van het wandelpad zie je het Kwekerijven. Ook in droge periodes blijft er water in staan. Dit is belangrijk voor het onderwaterleven dat weer voedsel is voor vogels, zoals diverse futensoorten. De kleinste daarvan is de dodaars die graag broedt in ondiepe, beschutte wateren met een rijke plantengroei zowel boven- als onderwater. In het Kwekerijven voelt hij zich thuis.

Hier zie je ook hoe complex de natuur is: het Kwekerijven houdt met zijn dichte bodem water vast en de Kleine Meer (vlakbij, links van het pad) heeft daar met een open bodem meer moeite mee.

6. Zakputten

Je loopt hier nu over een grote dam. Dit was voor het venherstel van de Kleine Meer een smal dammetje dat regelmatig doorbrak door het water en gravende konijnen. Aan je rechterzijde zie je een restant van waar vroeger een grote zakput lag. Deze was bedoeld om het water door de leemlaag af te voeren voor de landbouw.

Links van het pad zie je een dijkje dat in 1960 is aangelegd door de familie Cogels. Dit om de voorkomen dat het water uit de Kleine Meer weg liep richting de zakput.

7. Uitzicht Kleine Meer

Vanaf dit punt heb je een prachtig zicht op de Kleine Meer. Met het venherstel en daaropvolgend beheer willen we voor meer water zorgen, zodat bijzondere planten en dieren zich in het ven beter thuis voelen. Denk aan het oeverkruid, de zonnedauw, rugstreepad en geoorde fuut, lees meer op het infopaneel.

Vroeger waren er in de Kleine Meer vele watervogels, nu helaas minder wegens o.a. de droogte. Op de kale vlaktes groeit het oeverkruid, een bedreigde plantensoort. In de winter staat hij graag helemaal onder water en in de zomer heeft hij graag natte voeten.

8. Kraters

Aan je rechterzijde en verderop links zie je overblijfselen uit de Tweede Wereldoorlog: kraters van een vliegtuigbom (diepe kuilen). Tijdens het venherstel zijn er duizenden stuks niet ontplofte munitie gevonden (blindgangers). Deze zijn verwijderd, lees hierover meer op het infopaneel.

Rondom de Kleine Meer en op de Brabantse Wal is er veel gevochten tijdens de Slag om de Schelde: één van de grootste militaire operaties van de Tweede Wereldoorlog. Geallieerden hadden als doel de Westerschelde (toegangsweg naar Antwerpen) veroveren op de Duitsers. Bij deze strijd is de Brabantse Wal betrokken. Het glooiende landschap, vooral goed zichtbaar in ons natuurgebied de Noordpolder van Ossendrecht, heeft het verloop van de slag mede beïnvloed.

9. Leemputten

Aan je rechterzijde zie je de leemputten: vennen die ontstaan zijn door de leemwinning in de 19e eeuw. In deze rijke vennen komen bijzondere dieren voor, zoals medicinale bloedzuiger die vroeger voor aderlatingen werd gebruikt. Zijn medebewoners zijn o.a. de rugstreeppad en kamsalamander. De kamsalamander is de grootste salamander die hier voorkomt en de rugstreeppad de meest luidruchtigste amfibie. Je kan niet om zijn gekwaak heen, zeker niet als hij indruk wil maken op het vrouwtje.

10. Granaatven

Aan je linkerzijde zie je het Granaatven. Dit ven dankt zijn naam aan de granaten uit de Tweede Wereldoorlog die tijdens het venherstel zijn gevonden. Het ven is ontstaan door de leemwinning in de 19e eeuw. Het leem gebruikte men om er stenen van te bakken.

11. Veldoven

Aan je linkerzijde heeft op de akker in de 19e eeuw een kleine veldoven gestaan: een eenvoudige, tijdelijke oven waarin het leem tot steen werd gebakken.

Je nadert nu het einde van de route Fuut, hopelijk heb je genoten van je wandeling. Graag tot ziens!